

UCHWAŁA NR 38/V/2019
RADY GMINY CZERWIŃSK NAD WISŁĄ

z dnia 27 marca 2019 r.

w sprawie wystąpienia z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Czerwińsk nad Wisłą.

Na podstawie art. 4 ust. 2 oraz art. 4b ust.1 – 3 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz § 1 ust.1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001 r. w sprawie trybu postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach (Dz. U. z 2014 r. poz. 310), po przeprowadzeniu konsultacji społecznych Rada Gminy Czerwińsk nad Wisłą uchwała co następuje:

§ 1. Mając na uwadze wyniki konsultacji z mieszkańcami Gminy Czerwińsk nad Wisłą, Rada Gminy pozytywnie opiniuje starania w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Czerwińsk nad Wisłą, obręb geodezyjny Czerwińsk nad Wisłą.

§ 2. 1. Postanawia się wystąpić do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, za pośrednictwem Wojewody Mazowieckiego z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Czerwińsk nad Wisłą.

2. Treść wniosku wraz z uzasadnieniem stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czerwińsk nad Wisłą.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Czerwińsk nad Wisłą

Dariusz Stanisław Szurmak

Załącznik do Uchwały Nr 38/V/2019
Rady Gminy Czerwińsk nad Wisłą
z dnia 27 marca 2019 r.

Pan Joachim Brudziński
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji
ul. Stefana Batorego 5
02 – 591 Warszawa
za pośrednictwem
Wojewody Mazowieckiego
Pana Zdzisława Sipiery

Wnioskodawca:
Rada Gminy Czerwińsk nad Wisłą
ul. Władysława Jagielly 16
09-150 Czerwińsk nad Wisłą

Na podstawie art. 4 ust. 4 i art. 4b ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz § 1 ust. 1 oraz § 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001 r. w sprawie postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 310) przekazuję wniosek o nadanie statusu miasta miejscowości Czerwińsk nad Wisłą, wraz z załącznikami.

WNIOSEK
O NADANIE MIEJSCOWOŚCI CZERWIŃSK NAD WISŁĄ
STATUSU MIASTA

Biorąc pod uwagę wynik konsultacji społecznych, układ urbanistyczny i przestrzenny oraz charakter zabudowy, a także rozwiniętą infrastrukturę społeczną i techniczną miejscowości Czerwińsk nad Wisłą, względy historyczne oraz więzi społeczne i gospodarcze zapewniające zdolność do wykonywania zadań publicznych wnosimy o:

1. Zaakceptowanie wniosku Rady Gminy Czerwińsk nad Wisłą o nadanie statusu miasta miejscowości Czerwińsk nad Wisłą.
2. Utworzenie w miejsce jednostki samorządowej – Gminy Czerwińsk nad Wisłą – Miasta i Gminy Czerwińsk nad Wisłą.

UZASADNIENIE

W dniu 08.01.2018 r. do Urzędu Gminy w Czerwińsku nad Wisłą wpłynęło pismo Sołtysa Sołectwa Czerwińsk nad Wisłą w sprawie podjęcia działań na rzecz odzyskania praw miejskich przez Czerwińsk nad Wisłą. Nie były to pierwsze próby zainteresowania samorządu kwestią odzyskania praw miejskich. W 2009 roku z inicjatywy Fundacji Rozwoju Czerwińska nad Wisłą, na ręce Rady Gminy Czerwińsk nad Wisłą złożona została petycja mieszkańców Czerwińska nad Wisłą z prośbą o podjęcie działań prowadzących do odzyskania praw miejskich. Pod petycją podpisało się około 250 osób. Pomimo licznych prób ze strony społeczności lokalnej nie udało się jednak wszcząć procedury odzyskania praw miejskich.

Wójt Gminy Czerwińsk nad Wisłą oraz Radni Rady Gminy Czerwińsk nad Wisłą kadencji 2018-2023, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców podjęli decyzję o wszczęciu procedury odzyskania praw miejskich z dniem 1 stycznia 2020, w 150 – rocznicę ich utraty. Pierwszym działaniem było podjęcie w dniu 25 stycznia 2019 r. Uchwały Nr 27/IV/2019 w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Czerwińsk nad Wisłą w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Czerwińsk nad Wisłą, uruchamiając tym samym procedurę odzyskania praw miejskich.

Za utworzeniem miasta Czerwińsk nad Wisłą, powstałego z obecnego obrębu ewidencyjnego Czerwińsk nad Wisłą przemawiają przesłanki wymienione w art. 4 ust. 4 Ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) zgodnie z którymi nadanie gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalenie jego granic i ich zmiana dokonywane są w sposób uwzględniający infrastrukturę społeczną i techniczną oraz układ urbanistyczny i charakter zabudowy, które jako miejscowość spełniamy.

WYNIKI KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

W dniu 28.02.2019 r. zakończyły się konsultacje społeczne dotyczące nadania statusu miasta miejscowości Czerwińsk nad Wisłą, trwające od 12.02.2019 r. do 28.02.2019 r. Na dzień 28.02.2019 r. uprawnionych do głosowania było 7647 mieszkańców Gminy Czerwińsk nad Wisłą, w tym w Sołectwie Czerwińsk nad Wisłą 1031 mieszkańców.

I. Wyniki konsultacji na terenie Gminy Czerwińsk nad Wisłą.

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania 7647.
2. Liczba osób biorących udział w głosowaniu 1625 - co stanowi 21,25% ogółu uprawnionych do głosowania
w tym: kart nieważnych 99 – co stanowi 6,09 % wszystkich oddanych głosów.
3. Liczba ważnie oddanych głosów **1526** (stanowiące podstawę do wyliczenia konsultacji)
 - a) głosy na TAK – 1384, co stanowi 90,69 % wszystkich ważnie oddanych głosów,
 - b) głosy na NIE – 74, co stanowi 4,85% wszystkich ważnie oddanych głosów,
 - c) głosy Wstrzymuje się – 68, co stanowi 4,46% wszystkich ważnie oddanych głosów.

II. Wyniki konsultacji na terenie Sołectwa Czerwińsk nad Wisłą.

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania 1031.
2. Liczba osób biorących udział w głosowaniu 462 - co stanowi 44,81 % ogółu uprawnionych do głosowania

w tym: kart nieważnych 15 – co stanowi 3,25 % wszystkich oddanych głosów.

3. Liczba ważnie oddanych głosów **447** (stanowiące podstawę do wyliczenia konsultacji)
 - a) głosy na TAK – 430, co stanowi 96,20 % wszystkich ważnie oddanych głosów,
 - b) głosy na NIE – 10, co stanowi 2,24 % wszystkich ważnie oddanych głosów,
 - c) głosy Wstrzymuje się – 7, co stanowi 1,56 % wszystkich ważnie oddanych głosów.

III. Wyniki konsultacji na terenie pozostałych Sołectw Gminy Czerwińsk nad Wisłą, z wyłączeniem Sołectwa Czerwińsk nad Wisłą.

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania 6616.
2. Liczba osób biorących udział w głosowaniu 1163 - co stanowi 17,58 % ogółu uprawnionych do głosowania

w tym: kart nieważnych 84 – co stanowi 7,22 % wszystkich oddanych głosów.
3. Liczba ważnie oddanych głosów **1079** (stanowiące podstawę do wyliczenia konsultacji)
 - a) głosy na TAK – 954, co stanowi 88,42 % wszystkich ważnie oddanych głosów,
 - b) głosy na NIE – 64, co stanowi 5,93 % wszystkich ważnie oddanych głosów,
 - c) głosy Wstrzymuje się – 61, co stanowi 5,65 % wszystkich ważnie oddanych głosów.

PRZESŁANKI HISTORYCZNE

„Dla Czerwińska terażniejszość jest przeszłością, a przeszłość terażniejszością, bo przeszłość to wyraz jego bytu. Rzadko znaleźć miasteczko tak małe jak Czerwińsk, z którym by się tyle dziejowych wiązało pamiątek. Tłumaczy się to jednym słowem: alfą i omegą dzisiejszego znaczenia Czerwińska, hieroglifem jego powagi jest właśnie ta świątynia, której szczyty z dala już biją w oczy.”

Oskar Platt (1854 r.)

Ze względu na dogodne warunki (żyzne gleby, bliskość rzeki, położenie na przecięciu szlaków handlowych, obronny charakter miejsca, ośrodki kultu pogańskiego) Czerwińsk i teren dzisiejszej gminy były zasiedlone od niepamiętnych czasów. Dawność tutejszego osadnictwa potwierdzają znalezione w Czerwińsku i jego okolicach artefakty kultur neolitycznych i kultur epoki brązu: trzcinieckiej i łużyckiej. Osadniczy boom, niezwykle demograficznie w skali całego Mazowsza, przeżył rejon Czerwińska w okresie wpływów rzymskich w I-II w. n. e. (kultury: przeworska i wielbarska). Jego relikdami są cmentarzyska grobów skrzynkowych w Miączynie, Sielcu i Janikowie oraz ośrodek kultowy w Radzikowie (Gaik).

Wędrownka ludów przerwała na pewien czas ciągłość osadniczą tego obszaru. Dopiero w VI-VII w. pojawiają się na tych terenach nowi gospodarze-Słowianie. W tym okresie Czerwińsk był związany z prężnym ośrodkiem grodowym w Wyszogrodzie - Drwałach. W okolicy miejscowości istniał także inny silny ośrodek kultu pogańskiego w Radzikowie (wzgórze Gaik).

Prawdopodobnie również w Czerwińsku istniał taki ośrodek kultu religijnego, na obecnym wzgórzu klasztornym. Od początku władztwa Piastów (X w.) Czerwińsk pozostawał w orbicie wpływów silnego ośrodka grodowego i kasztelańskiego w Wyszogrodzie. Pierwsza historyczna (pisana) wzmianka o Czerwińsku pochodzi z 1065 r. z tzw. falsyfikatu mogileńskiego. Osada jest wówczas wspomniana wśród kilkunastu grodów i miejscowości Mazowsza, w których benedyktyni z Mogilna posiadali swoje misje i uposażenia. To oni byli opiekunami pierwszej Czerwińskiej świątyni – kościoła Św. Wojciecha, położonego na obecnym wzgórzu cmentarnym. Kościół ten zachował funkcję świątyni parafialnej Czerwińska aż do 1778 r. W X-XI w. Czerwińsk rozwijał się w oparciu o dwa ośrodki osadnicze: biskupi – na terenie wzgórza cmentarnego i książęcy gród na wzgórzu klasztornym.

Momentem przełomowym w tysiącletniej historii Czerwińska było sprowadzenie tu Kanoników Regularnych ok. 1124 r. Budowa potężnej romańskiej świątyni p.w. Zwiastowania Najświętszej Maryi Pannie z fundacji biskupa płockiego Aleksandra z Malonne oraz klasztoru Augustianów świadczy o dobrym zagospodarowaniu i zaludnieniu Czerwińska i jego okolic, które weszły w skład pierwotnych włości konwentu.

Do końca XV w. czerwińscy augustianie byli największym posiadaczem ziemskim na Mazowszu – właścicielami 68 wsi oraz prebent w Płocku, Warszawie, Błoniu. Jak wynika z Bulli papieża Hadriana IV z 1155 roku, proces budowy kościoła i klasztoru oraz organizacji Czerwińskiego konwentu został zamknięty przed czasem wydania tego dokumentu.

Od samego początku świątynia przyciągała rzesze wiernych, a klasztor stał się ośrodkiem krzewienia nie tylko wiary, ale także centrum życia kulturalnego i gospodarczego. Te wszystkie czynniki miały olbrzymi wpływ na rozwój osady targowej, wyrosłej z dawnego podgrodzia.

Osada stała się zaczątkiem miasta, które istniało już na przełomie XIII i XIV w. Rozwój osady zahamowały najazdy litewskie z 1258 r. i litewsko-ruski z 1262 r. Dobrze ufortyfikowany zespół kościelno-klasztorny oparł się tym najazdem, co budzi szczególny podziw wobec zagłady grodów w Jazdowie (dzisiejszy Ujazdów w Warszawie) i Płocku.

Otoczony dobrami kościelnymi (biskupimi i opackimi) nie miał Czerwińsk możliwości odegrania roli ośrodka administracyjnego, która przypadła miastom: Wyszogród i Zakroczym. Wprawdzie pod koniec XIV w. istniał powiat czerwiński w składzie ziemi ciechanowskiej, ale roki sądowe odbywały się w Zakroczymiu. Taki stan rzeczy trwał do II połowy XV w., kiedy siedzibę powiatu przeniesiono z Czerwińska do Sochocina, a księgi sądowe do Ciechanowa.

Tuż przed ostateczną inkorporacją Mazowsza do Korony, na prośbę okolicznej szlachty, Czerwińsk i leżące w jego pobliżu wsie (teren dzisiejszej parafii czerwińskiej) przyłączono do ziemi wyszogrodzkiej.

W latach 1355-1370 Czerwińsk wszedł w posiadanie króla Kazimierza Wielkiego wraz z kasztelaniami płocką, wyszogrodzką, zakroczymską i wiską. Po śmierci ostatniego Piasta, Czerwińsk powrócił pod władzę książąt mazowieckich. Od 1374 r. na skutek podziału dokonanego przez księcia Siemowita III został włączony do księstwa czersko-warszawskiego, w składzie którego pozostał, aż do inkorporacji Mazowsza do Korony w 1526r.

Poprawa relacji polsko-litewskich w XIV w., a szczególnie zawarcie Unii w Krewie, rozpoczęły okres wzmożonego rozwoju miasta Czerwińska. Potwierdzeniem dawności miasta i jego znaczenia gospodarczego oraz dążeń mieszczaństwa, było lokowanie lub bardziej translokowanie miasta na prawie chełmińskim przez biskupa płockiego, za zgodą księcia Siemowita III w 1373 r.

Miasto otrzymało własny herb i dwie białe obronne wieże ze złotym pastorałem na czerwonym tle.

W XV wieku Czerwińsk wszedł w swój okres złotego wieku, który trwał do połowy XVII stulecia. Do rozwoju gospodarczego miasta przyczyniły się: ożywienie handlu wiślanego, po uwolnieniu ujścia Wisły z rąk Krzyżaków w 1466 r.; koniunktura na polskie zboże w Europie Zachodniej; rozwój gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej i ożywienie rynku lokalnego. Nie mały wpływ na rozwój miasta miał rosnący prestiż i ranga

Czerwińskiego Sanktuarium oraz działalność gospodarcza Augustianów. Już od 1294 r., kiedy to w podziemiach czerwińskiej świątyni pochowano jej dobroczyńcę księcia Konrada II, świątynia zaczęła stawać się głównym kościołem Mazowsza, a w czasach Wazów jednym z Ołtarzów Ojczyzny. W XV wieku w Czerwińsku odbyły się trzy zjazdy szlachty mazowieckiej (1471, 1483, 1484), na których stanowiono prawo mazowieckie.

W 1452 r. odbył się tu zjazd książąt mazowieckich, a w 1475 r. spisano Kodeks Czerwiński, zawierający przywileje szlachty mazowieckiej. Do rangi Altera Patriae kościół czerwiński został podniesiony przez dynastię Jagiellonów i Wazów.

Władysław Jagiełło gościł w Czerwińsku aż czterokrotnie (1410, 1419, 1422, 1426). Po zwycięstwie grunwaldzkim król ofiarował, jako wotum do ołtarza Matki Boskiej, swoją złotą misiurkę. Idąc w ślady ojca, wotum w postaci hermy św. Barbary ofiarował czerwińskiemu sanktuarium także Kazimierz Jagiellończyk po zwycięstwie nad Zakonem Krzyżackim w wojnie trzynastoletniej.

Po przeniesieniu stolicy do Warszawy, kościół czerwiński stał się ulubioną świątynią Wazów. W 1593 r. odwiedził ją Zygmunt III Waza, w 1647 r. Władysław IV, składając wotum za powrót do zdrowia. Trzykrotnie odwiedził czerwińskie sanktuarium król Jan Kazimierz. Podczas ostatniej wizyty złożył tu wotum – chorągwie zdobyte na kozakach w wiktorii pod Beresteczkiem.

W sierpniu 1647 r. natomiast Objawienia Matki Boskiej w cudownym obrazie zapoczątkowały Kult Matki Boskiej Pocieszenia, wkrótce okrzykniętej Panią Mazowsza. Tradycja odwiedzin sanktuarium przez głowy państwa polskiego była kontynuowana w II i III RP. W 1930 r. gościł tu Ignacy Mościcki, a 12 grudnia 2018 r. prezydent Andrzej Duda.

W okresie Złotego Wieku Rzeczypospolitej, Czerwińsk osiągnął apogeum swojego rozwoju. Port Czerwiński był jednym z głównych, obok Płocka, Warszawy i Wyszogrodu, miejsc handlu zbożem. Rozwijało się rzemiosło, miasto słynęło z sukienników i garncarzy. Kupcy czerwińscy prowadzili dalekosiężny handel, głównie związany ze szlakiem wiślanym. Najbogatsi z nich wchodzili w skład patrycjatu Gdańska, Torunia, Warszawy.

8 października 1582 r. opat Stanisław Fałęcki na prośbę Franciszka Rolki i innych mieszkańców klasztornej części Czerwińska, nadał jej prawa miejskie. Od tej pory funkcjonowały formalnie dwa miasta Czerwińsk: biskupi i opacki. Podział jednak był tylko formalny. Łączył bowiem miasta wspólny rynek, a mieszczan powiązania rodzinne. W drugiej połowie XVII wieku ten podział uległ całkowitemu zatarciu wobec klęsk, jakie spadły na miasto w okresie potopu szwedzkiego.

Na skutek działań wojennych, a zwłaszcza morowego powietrza przywiezionego przez najeźdźców, z 500. mieszkańców którzy zamieszkiwali dwa miasta, pozostała zaledwie połowa.

Zniszczenie folwarków opackich i szlacheckich, wyludnienie wsi, spadek produkcji zboża, kres koniunktury na polskie zboże w Europie Zachodniej doprowadziły do upadku handlu dalekosiężnego i ruiny rynku wewnętrznego, w tym upadku rzemiosła. Nastąpił proces agraryzacji Czerwińska. Coraz więcej jego mieszkańców żyło z pracy na roli.

Kolejny cios w egzystencję miasta zadali ponownie Szwedzi w czasie III wojny północnej na początku XVIII w. W 1737 r. w Czerwińsku zostało już tylko 39 domów, a w 1777 r. zaledwie 29.

Pewne ożywienie w życiu miasta następuje pod koniec XVIII w., kiedy to osiedlili się w nim Żydzi zajmujący się głównie drobnym handlem i rzemiosłem. Aż do tego czasu, zarówno biskupi płoccy, jak i opaci czerwińscy, zakazywali ich osiedlenia się w swoich miastach. W 1807 r. Czerwińsk był jednym z najmniejszych miast na Mazowszu – liczył 152. mieszkańców, w tym 72. Żydów.

Po III rozbiórce Polski Czerwińsk trafił w ręce Prusaków, którzy upaństwowili dobra kościelne. W ten sposób Czerwińsk (jedno miasto) staje się miastem rządowym.

W okresie Księstwa Warszawskiego, Czerwińsk należy do departamentu wyszogrodzkiego.

19 maja 1809 r. wojska polskie, z pomocą mieszczan czerwińskich i okolicznych chłopów, odparły atak na miasto wojsk austriackich.

W okresie Księstwa Polskiego Czerwińsk przeżywa czas powolnego wzrostu demograficznego i gospodarczego, przerywany kolejnymi epidemiami cholery (1831 r., 1845-47 r., 1854-55 r., 1891 r.).

W 1820 r. ludność miasta stanowi 498. mieszkańców, w tym 70. Żydów, mieszkających w 46. domach, z czego tylko w 7. murowanych. W mieście odbywają się wówczas 3 jarmarki: na Trzech Króli, Św. Wojciecha, Św. Marcina.

W 1827 r. miasto liczy 522. mieszkańców i 45 domów. W 1860 r. w 68. domach żyło 807. mieszczan. W 1878 r. Czerwińsk liczył 1010. mieszkańców i 79 domów. W tym ostatnim roku osada posiadała: kościół parafialny, synagogę, 2 szkoły elementarne, zarząd gminy, 2 młyny wodne, 2 wiatraki, browar, 3 jatki, 22 różne sklepy i szynki.

Mimo realnej możliwości istnienia i rozwoju, które były związane z ożywieniem koniunktury zbożowej w drugiej połowie XIX w. i rozwojem żeglugi parowej, miasto zostało unicestwione wolą rosyjskiego zaborcy.

Pierwszy cios zadali sami Polacy zasiadający we władzach Królestwa Polskiego, kasując zakon augustianów w 1819 r., co zapoczątkowało trwający 100 lat okres upadku materialnego i duchownego Czerwińskiego Sanktuarium, ograbionego dodatkowo z bogatego księgozbioru i pamiątek przeszłości.

W 1869 r. zaborcy zadali cios ostateczny, odbierając Czerwińskowi prawa miejskie. Była to zemsta za aktywny udział mieszczan czerwińskich pod wodzą stolarza Piotra Łukaszewskiego w powstaniu styczniowym. Jego oddział został rozbity przez Rosjan w potyczce pod Raszewem w lipcu 1863 r. Powstanie aktywnie wspierał proboszcz czerwiński, Szymon Szczepański, skazany przez carat na 15 lat katorgi. Dodatkowym upokorzeniem było włączenie Czerwińska do wiejskiej gminy Sielec.

W 1902 r. powstała w Czerwińsku Ochotnicza Straż Ogniowa. Ożywienie życia religijnego, narodowego i kulturalnego przyniosła działalność społeczników, skupionych wokół księdza Eugeniusza Gruberskiego. Z ruin zaczęto podnosić i kościół, i klasztor. W 1905 r. doszło do gwałtownych wydarzeń w obronie polskiej szkoły – musiało interweniować wojsko.

W 1910 r. z inicjatywy ks. Eugeniusza Gruberskiego zorganizowano wielkie uroczystości patriotyczne z okazji 500-lecia wiktorii grunwaldzkiej. W latach 1917-1919, pod kierunkiem swojego proboszcza, mieszkańcy Czerwińska i okolicznych wsi usypali kopiec Kościuszki, wpisany obecnie do rejestru zabytków.

W 1923 r., dzięki staraniom ks. Gruberskiego, kościół i klasztor zyskał nowych gospodarzy – Zgromadzenie Salezjańskie. W okresie od 1908 do 1913 roku przystąpiono do remontu kościoła, pod kierunkiem znakomitego architekta Stefana Szyllera. I wojna światowa nie przyniosła większych szkód w Czerwińsku.

W dwudziestoleciu międzywojennym rozwój Czerwińska związany był z handlem, rzemiosłem, rolnictwem oraz usługami. W miejscowości funkcjonowały dwa młyny, fabryka świdrów, straż pożarna, poczta oraz szkoła podstawowa, zlokalizowana w północnej części osady. Czerwińsk zamieszkiwało w tamtym okresie 1600 osób, funkcjonowała przystań pasażerska oraz towarowa.

W czasie II wojny światowej cała ludność żydowska Czerwińska uległa zagładzie, a dodajmy, że przed wojną stanowiła prawie 50% miejscowej populacji. Czerwińszczanie włączyli się w ratowanie swoich żydowskich sąsiadów - jeden z nich za uratowanie żydowskiej dziewczynki otrzymał w 1979 roku medal Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata, a nazwa Czerwińska znalazła się w Gaju Sprawiedliwych w Yadwashed. W zabytkowym

klasztorze Niemcy utworzyli szkołę policji, wyrzucając stąd dotychczasowych właścicieli Salezjanów.

W Czerwińsku i jego okolicach działała aktywnie placówka ZWZ AK „FALA”. Komendantem obwodu płońskiego w latach 1940 – 1942 był porucznik rezerwy Lucjan Dłużniewski. Komendant i wielu jego żołnierzy, w latach 1942 -1945 złożyli daninę krwi, zamordowani przez Niemców w obozach w Oświęcimiu, w trzecim forcie w Pomiechówku i w więzieniu w Płońsku.

Po II Wojnie Światowej do Czerwińska powrócili Salezjanie, w których klasztorze przez pewien czas funkcjonował dom dziecka dla sierot po powstańcach warszawskich. Komuniści odebrali zgromadzeniu większość posiadanej przez nich ziemi. W kolejnych latach istnienia Polski Ludowej włożyli bardzo dużo wysiłku w osłabienie roli Czerwińska jako sanktuarium mazowieckiego i narodowego. Ograniczali m.in. działalność tutejszego aspirantatu i nowicjatu Zgromadzenia Salezjańskiego. Były to wysiłki nadaremne wobec działań Salezjanów i episkopatu oraz wielowiekowej tradycji, która sprowadzała do Czerwińska rzeszę wiernych. W 1968 r. kościół w Czerwińsku, mocą papieskiej bulli otrzymał status bazyliki mniejszej. W 1970 miała miejsce koronacja obrazu Matki Boskiej koronami papieskimi przez kard. Stefana Wyszyńskiego. Rok później, w rocznicę wiktorii wiedeńskiej, klasztor odwiedził kard. Karol Wojtyła.

Nowa rzeczywistość gospodarcza, zanik w latach 1970-1980 żeglugi wiślanej, zastąpionej transportem drogowym odsunął od Czerwińska szlaki komunikacyjne, co przyczyniło się do upadku tutejszego rzemiosła i handlu. Do 1954 roku Czerwińsk pozostawał w granicach przedwojennej gminy Sielec. W wyniku reformy administracyjnej od 1 stycznia 1955 roku Czerwińsk stał się siedzibą gromady i zmienił też swoją nazwę na Czerwińsk nad Wisłą, co było zapewne sposobem na utratę przez niego wielowiekowej tożsamości. W kolejnej reformie administracyjnej, po likwidacji gromad, Czerwińsk nad Wisłą awansował do roli gminy. Od 1975 roku znalazł się w obrębie województwa płockiego, a że znajdował się na jego peryferiach, został zupełnie zaniedbany.

W 1999 roku Czerwińsk nad Wisłą znalazł się w województwie warszawskim, w powiecie płońskim. Od 1990 roku ożywiła się w Czerwińsku działalność społeczników oraz stworzonych przez nich stowarzyszeń, których celem była promocja historii i tradycji Czerwińska oraz odzyskanie należnych mu praw miejskich.

PRZESŁANKI SPOŁECZNO – GOSPODARCZE

POŁOŻENIE

Czerwińsk nad Wisłą położony jest w powiecie płońskim, województwie mazowieckim. Znajduje się tutaj przystań żeglugi śródlądowej na rzece Wiśle. W miejscowości krzyżują się strategiczne dla rozwoju gospodarczego drogi publiczne: krajowa nr 62, łącząca miejscowość z Płockiem i Warszawą oraz droga wojewódzka nr 570 łącząca Czerwińsk nad Wisłą z drogą wojewódzką 571 oraz drogą krajową nr 50.

Czerwińsk nad Wisłą położony jest w odległości 8 km od miasta Wyszogród, 23 km od miasta Zakroczym oraz 27 km od miasta Płońsk, będącego siedzibą powiatu.

Miejscowość jest siedzibą władz Gminy Czerwińsk nad Wisłą, a jej powierzchnia wynosi 547.7609 ha.

LUDNOŚĆ CZERWIŃSKA NAD WISŁĄ

Na dzień 28.02.2019 r. miejscowość zamieszkiwało 1031 osób. Poza mieszkańcami przebywającymi w miejscowości na stałe, od kilku lat następuje sezonowy wzrost liczby mieszkańców spowodowany występowaniem w Czerwińsku nad Wisłą licznych budynków wykorzystywanych na cele rekreacyjne.

ZABUDOWA

W Czerwińsku nad Wisłą zachował się historyczny układ urbanistyczny, z czasów posiadania praw miejskich. W związku z dużymi wartościami historycznymi i kulturowymi został on wpisany w dniu 16.01.2009 r. do rejestru zabytków nieruchomych, pod numerem A-841.

Centralnym punktem miejscowości jest rynek, zrewitalizowany w 2013 roku. W ramach rewitalizacji, w centralnym punkcie wybudowana została zadaszona fontanna, przypominająca swoim wyglądem starą studnię oraz ściana z bali informująca o dawnym ratuszu. W ramach realizacji projektu odtworzono brukowaną nawierzchnię rynku, zamontowano stylowe lampy, zakupiono elementy małej architektury oraz wykonano nowe nasadzenia zieleni.

Rynek pełni obecnie funkcję kulturalno – rekreacyjną, jest miejscem spotkań mieszkańców oraz organizacji licznych wydarzeń. W rynku zlokalizowane są lokale usługowe i handlowe oraz zabudowa mieszkaniowa.

Miejscowość posiada zwartą zabudowę typu małomiasteczkowego, z 16 ulicami. Następuje widoczny rozwój budownictwa jednorodzinnego.

Istniejąca zabudowa, zabytkowy układ urbanistyczny, liczne działalności gospodarcze o charakterze usługowym i handlowym wskazują na miejski charakter miejscowości.

INFRASTRUKTURA

W Czerwińsku nad Wisłą znajduje się rozbudowana infrastruktura drogowa, większość ulic posiada nawierzchnię asfaltową oraz chodniki.

Miejscowość jest w całości zwodociągowana, posiada kanalizację sanitarną.

W miejscowości znajduje się rozbudowana sieć światłowodów, umożliwiającą podłączenie odbiorców do Internetu. W chwili obecnej z dostępu do infrastruktury korzystają mieszkańcy, podmioty gospodarcze, liczne instytucje oraz organizacje pozarządowe.

ZATRUDNIENIE

Większość mieszkańców Czerwińska nad Wisłą zatrudniona jest poza rolnictwem. Na ogólną liczbę gospodarstw wynoszącą 442, jedynie w przypadku 83 z nich, posiadających powierzchnię powyżej 1 ha możliwe jest prowadzenie działalności rolniczej. W związku z pobieraniem podatku akcyzowego wyłącznie przez 16 gospodarstw, zlokalizowanych w Czerwińsku nad Wisłą można śmiało stwierdzić, że w miejscowości zanika działalność rolnicza (w oparciu o dane podatkowe Urzędu Gminy). Z dostępnych danych wynika, że ponad 90% mieszkańców zatrudnionych jest poza rolnictwem.

Mieszkańcy zatrudnieni są w licznych gałęziach gospodarki, większość z nich dojeżdża do pracy w dużych ośrodkach miejskich takich jak Warszawa, Płock czy Płońsk.

Mieszkańcy posiadają ponadto zatrudnienie w licznych działalnościach gospodarczych prowadzonych w miejscowości Czerwińsk nad Wisłą oraz na terenie Gminy.

Do większych pracodawców w Czerwińsku nad Wisłą zalicza się:

1. Market „DINO”.
2. Market „LEWIATAN”.
3. Sklep „LEWIATAN”.

4. Stacja Paliw „HUZAR”.
5. Parafia ZNMP w Czerwińsku nad Wisłą.
6. Agra – Podlasie Sp. z o. o. (Rzeźnia Eksportowa).
7. Dom weselny „Siódme Niebo”.
8. Vistula Bank Spółdzielczy.

DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZE

Na terenie Czerwińska nad Wisłą zarejestrowanych jest 65 podmiotów, prowadzących działalność gospodarczą. Największa ilość podmiotów działa w sekcjach usługi, handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybołówstwo, budownictwo, transport gospodarka magazynowa, działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz działalność profesjonalna naukowa, techniczna.

TURYSTYKA/ZABYTKI

Na rozwój gospodarczy Czerwińska nad Wisłą wpływa także turystyka weekendowa. Miejscowość położona jest nad rzeką Wisłą, a liczne zabytki, walory przyrodnicze oraz bogate dziedzictwo kulturowe tworzą impuls do rozwoju gospodarczego miejscowości. Przez miejscowość przebiegają liczne szlaki turystyczne. Do najważniejszych z nich zaliczyć należy:

1. „Szlak Nadwiślański im. Stanisława Broniewskiego”;
2. Niebieski Szlak Rowerowy „Wysoczyzna Płońska”.
3. „Szlak Romański”.
4. „Szlak Architektury Drewnianej”.
5. „Szlak Papieski”.
6. „Filmowy Szlak Turystyczny po Mazowszu”.
7. „Szlak Grunwaldzki”.
8. „Szlak Ksiąząt Mazowieckich”.
9. „Szlak Mazowieckich Skarbów”.
10. Szlak Pieszy „Trzy Grody Nadwiślańskie z Modlina do Wyszogrodu”.

W związku z licznymi walorami przyrodniczymi oraz bogatą florą i fauną na terenie miejscowości utworzony został „Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu” oraz Obszar „Natura 2000”.

W Czerwińsku nad Wisłą znajdują się także liczne obiekty zabytkowe, wpisane do rejestru zabytków. Do najważniejszych z nich zaliczyć należy:

1. Zabytkowy układ urbanistyczny Czerwińska nad Wisłą, wpisany do rejestru zabytków w dniu 16.01.2009 r., pod numerem A-841.
2. Zespół sakralny: Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Pannie wraz z plastycznym i architektonicznym wyposażeniem, otoczenie w promieniu 100 metrów oraz klasztor wraz z wyposażeniem, wpisane do rejestru zabytków w dniu 09.06.1958 r., pod numerem A-352.
3. Barokowa stajnia – wozownia, obecnie budynek teatralny z XVII wieku, położony na terenie działki nr 727/1, w zespole dawnego Opactwa Kanoników Regularnych, wpisana do rejestru zabytków w dniu 19.11.2018 r., pod numerem A-1455.
4. Dzwonnica w Zespole Kościelno – Klasztornym, z 1497 r.
5. Plebania przy Zespole Kościelno – Klasztornym, z 1921 r.
6. Dawne zabudowania gospodarcze, browar, stodoła przy Zespole Kościelno – Klasztornym, z XVIII – XIX w.
7. Dzwonnica Cmentarna w Czerwińsku nad Wisłą, datowana na 1839 r.
8. Plac Batorego: domy nr 1,3,6,9.
9. Ul. Hallera: dom nr 1.
10. Ul. Klasztorna; domy nr 7,8,9,10,11,11a,12, 13, 14, 19
11. Ul. Kościuszki: zagroda nr 1, domy nr 3, 4, 7, 9, 16, 17, 18, 21, 24, dom, obora.
12. Ul. Królowej Jadwigi: domy nr 8, 10, drewniany, zagroda nr 14, dom nr 17, 19, 20, 22, 24A, 24B, 24c, 26, 26a, 28, 29, 30, 35, 26, 37, 38/39, 40, 46, 49, 53, 54.
13. Ul. Praga: zagroda nr 10, dom, stodoła
14. Ul. Świętokrzyska: domy nr 2, 3, 8, 10, 11, 17, 19, 20
15. Młyn elektryczny, drewniany, 1947 r.
16. Cmentarz wyznania mojżeszowego, ul. Polna, ok. 1935 r.
17. Cmentarz parafii rzymsko-katolickiej.
18. Chrystus Frasobliwy XVIII w.
19. Krucyfiks z XVIII w.
20. Krucyfiks z belki tęczowej z XVII w.

INSYGNIA MIEJSCOWOŚCI

Czerwińsk nad Wisłą jako miasto o niemałym znaczeniu politycznym i gospodarczym, posiada własny herb: dwie białe obronne wieże ze złotym pastorałem na czerwonym tle.

Herb Czerwińska nad Wisłą, będący obecnie Herbem Gminy Czerwińsk nad Wisłą

PRZESŁANKI SPOŁECZNO - TECHNICZNE

ADMINISTRACJA PUBLICZNA

Zadania z zakresu administracji publicznej realizowane są przez urząd gminy, z siedzibą w Czerwińsku nad Wisłą. W urzędzie zatrudnionych jest 23 pracowników administracyjnych oraz 5 pracowników obsługi.

USŁUGI KOMUNLANE

Gmina Czerwińsk nad Wisłą jest w całości zwodociągowana. Kanalizacja sanitarna znajduje się w miejscowości Czerwińsku nad Wisłą, a pozostała część mieszkańców gminy korzysta ze zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Odbiór nieczystości odbywa się w ramach podpisanych umów na wywóz nieczystości płynnych. Gospodarka wodno – ściekowa prowadzona i administrowana jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Czerwińsku nad Wisłą z/s w Sielcu. Na koniec 2018 roku do kanalizacji przynależało 188 przyłączy, z kolei do sieci wodociągowej 2471 przyłączy.

Gmina Czerwińsk nad Wisłą objęta jest systemem gospodarki odpadami komunalnymi, realizowanym w ramach Związku Gmin Regionu Płockiego.

W większych miejscowościach, posiadających zwartą zabudowę funkcjonuje oświetlenie uliczne. W miejscach w których nie ma infrastruktury umożliwiającej podłączenie oświetlenia ulicznego testowane są lampy hybrydowe i solarne.

OŚWIATA I KULTURA

Kształcenie młodych mieszkańców jest inwestycją w przyszły rozwój Gminy. Na terenie Gminy Czerwińsk nad Wisłą funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa im. Władysława Jagiełły, Czerwińsk nad Wisłą, ul. Warszawska 1;

Szkoła Podstawowa w Czerwińsku nad Wisłą zlokalizowana jest w zmodernizowanym i nowoczesnym obiekcie wyposażonym w sale informatyczne i tematyczne, pełnowymiarową salę gimnastyczną, boisko typu „Orlik”, plac zabaw. W szkole funkcjonuje oddział gimnazjalny, po zlikwidowanym w ramach reformy oświaty gimnazjum. Edukacją w roku szkolnym 2018/2019 objętych jest 407 uczniów, w tym oddział przedszkolny - 40 uczniów, klasy od I do VIII – 283 uczniów, gimnazjum (wygaszane) – 84 uczniów.

- Przedszkole Publiczne, Czerwińsk nad Wisłą, ul. Warszawska 1;

Przedszkole Publiczne w Czerwińsku nad Wisłą zlokalizowane jest w budynku Szkoły Podstawowej w Czerwińsku nad Wisłą. Opieką przedszkolną objętych jest 73 dzieci z terenu Gminy Czerwińsk nad Wisłą.

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Grodźcu;

Edukacją w roku szkolnym 2018/2019 objętych jest 67 uczniów, w tym oddział przedszkolny – 15 uczniów, klasy od I do VIII – 52 uczniów.

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Chociszewie;

Edukacją w roku szkolnym 2018/2019 objętych jest 130 uczniów, w tym oddział przedszkolny – 19 uczniów, klasy od I do VIII – 111 uczniów.

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Goławinie;

Edukacją w roku szkolnym 2018/2019 objętych jest 104 uczniów, w tym oddział przedszkolny - 22 uczniów, klasy od I do VIII – 82 uczniów.

- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Nowym Radzikowie;

Szkoła prowadzona jest przez „Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Radzikowo Nowe i okolic”.

Edukacją w roku szkolnym 2018/2019 objętych jest 39 uczniów, w tym oddział przedszkolny – 13 uczniów, klasy od I do VIII – 26 uczniów.

- Zespół Szkół w Czerwińsku nad Wisłą, ul. Władysława Jagiełły 24 (liceum ogólnokształcące, liceum ogólnokształcące uzupełniające, techniku, szkoła branżowa I stopnia).

W Zespole Szkół im. Królowej Jadwigi w Czerwińsku nad Wisłą w roku szkolnym 2018/2019, uczniowie kształcą się w następujących oddziałach szkolnych: liceum ogólnokształcące - 17 uczniów, szkoła branżowa I stopnia - 16 uczniów, technikum logistyczne (w tym klasa o profilu mundurowym – policyjnym) - 38 uczniów, technikum agrobiznesu - 69 uczniów. Od przyszłego roku szkolnego tj. 2019/2020, przyszli uczniowie będą mogli podjąć naukę w następujących oddziałach szkolnych: szkoła branżowa I stopnia, technikum logistycznym, technikum agrobiznesu oraz technikum ekonomicznym.

Placówką kultury działającą na terenie Gminy Czerwińsk nad Wisłą jest Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwińsku nad Wisłą. Ma wieloletnie tradycje w tym zakresie bowiem działa już od 70 lat. Oprócz podstawowej działalności w zakresie upowszechniania czytelnictwa, wypożyczania książek i prowadzenia czytelnicy, biblioteka zajmuje się organizowaniem różnorodnych form zajęć o charakterze edukacyjno-kulturalnych dla dzieci i młodzieży oraz współorganizowaniem licznych wydarzeń kulturalnych. Łącznie w placówce zatrudnionych jest 5 osób.

Działania edukacyjno – kulturalne prowadzone są także przez Urząd Gminy w Czerwińsku nad Wisłą. W ramach bieżącej działalności organizowane są takie wydarzenia jak:

Wianki – wydarzenie kulturalne mające na celu przedstawienie i ożywienie słowiańskich tradycji związanych z przesileniem letnim, integrację mieszkańców lokalnej społeczności oraz pokazanie potencjału miejsca, w jakim się odbędzie (promocja Wisły i malowniczych terenów nadwiślańskich).

Święto Truskawki – wydarzenie kulturalne mające na celu podsumowanie sezonu truskawkowego. W ramach wydarzenia dla najmłodszych uczestników przewidywane są

liczne atrakcje, w tym: wesołe miasteczko, stoiska ze słodyczami i zabawkami. Dorośli mogą zapoznać się z nowoczesnym sprzętem rolniczym, skosztować tradycyjne wyroby oraz odwiedzić liczne stoiska informacyjne. Na zakończenie wydarzenia organizowane są koncerty zespołów muzycznych.

Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego o Puchar Wójta Gminy Czerwińsk nad Wisłą – wielkie wydarzenie taneczne dla uczniów szkół tańca z terenu całego kraju. Pierwsza edycja odbyła się w marcu 2019 r. w Czerwińsku nad Wisłą. Udział w Turnieju wzięło ponad 200 tancerzy z takich miast jak Warszawa, Elbląg, Gdańsk, Włocławek oraz Białystok.

Święcenie Pól – piękna, przez niektórych zapomniana tradycja święcenia pól po wielu latach nieobecności powraca do parafii i sołectw znajdujących się na terenie Gminy Czerwińsk nad Wisłą. Barwne korowody maszyn rolniczych, udekorowanych kwiatami i flagami wyruszają sprzed miejscowego kościoła i przemierzają się po sołectwach do stacji – figurek gdzie następuje poświęcenie pól oraz modlitwa za udane zbiory.

Pielgrzymka Służby Liturgicznej Diecezji Płockiej – wydarzenie skierowane do ministrantów i członków scholii z terenu Diecezji Płockiej już kilka lat temu zostało wpisane do tradycyjnych uroczystości odbywających się w Czerwińsku nad Wisłą. Podczas pielgrzymki do ogrodów klasztornych przyjeżdża ponad 1000 członków służby liturgicznej.

Wędkarskie Zawody Splawikowe dla dzieci nie zrzeszonych w Polskim Związku Wędkarskim – zawody organizowane od wielu lat przez zarząd miejscowego koła wędkarskiego nr 55 Certa oraz Gminę Czerwińsk nad Wisłą. W dniu zawodów najmłodszy miłośnicy łowienia ryb mogą spróbować swoich sił w konkurencjach, które przeważnie są dostępne dla dorosłych. Komplet uczestników oraz niesamowite widoki z Bulwaru Wiślanego gwarantują znakomitą zabawę dla dzieci oraz ich opiekunów.

Bieg Szlakiem Doliny Wisły - bieg uliczny na dystansie 10 km ulicami Czerwińska nad Wisłą już na stałe wpisany jest w kalendarz biegaczy. Co roku ponad 100 osób przyjeżdża do Czerwińska by na zróżnicowanej trasie (asfalt, szutry) biegnącej m.in. malowniczym brzegiem Wisły nie tylko podziwiać przyrodę oraz architekturę zabytkowego Czerwińska ale również powalczyć o nagrody. Podbieg znajdujący się przy Bazylice ZNMP jest już doskonale znany w kręgach biegaczy.

Zakończenie Lata w Czerwińsku nad Wisłą – impreza rozrywkowa odbywająca się zawsze 15 sierpnia to zwieńczenie Dożynek Dekanalnych oraz przygotowanie się do końca wakacji. Tego dnia na scenie pojawiają się największe gwiazdy muzyki tanecznej i rozrywkowej.

Spotkanie Wigilijne – Święta Bożego Narodzenia to czas, który spędzamy w miłej atmosferze, w rodzinnym gronie. W drugiej połowie grudnia Stary Rynek w Czerwińsku nad Wisłą zmienia się w rodzinny dom dla Mieszkańców naszej Gminy. Przy dźwięku kolęd i pastorałek mieszkańcy Gminy Czerwińsk nad Wisłą symbolicznie przełamują się opłatkiem i spędzają czas przy wspólnej wieczerzy. Kulminacyjnym momentem spotkania jest wizyta Świętego Mikołaja, który z dalekiej Laponii przywozi dla najmłodszych słodkie upominki oraz organizuje świąteczne gry i konkursy.

Ośrodkiem kulturotwórczym w Czerwińsku nad Wisłą jest również Opactwo Czerwińskie prowadzone przez Towarzystwo św. Franciszka Salezego. Salezianie Księdza Bosko prowadzą działalność edukacyjno-kulturalną dla dzieci i młodzieży. W zespole budynków bazyliki i klasztoru znajduje się Oratorium oraz Muzeum Misyjne z 1976 roku. Tworzą je liczne pamiątki przywiezione przez misjonarzy salezjańskich z całego świata. W obiekcie znajduje się także Muzeum Kardynała Augusta Hlonda – salezjanina, który w latach 1926-1948 pełnił funkcję prymasa Polski. W bazylice odbywają się liczne koncerty muzyki poważnej czy wokalnie-organowej. W 2018 roku Opactwo Czerwińskie gościło Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Andrzeja Dudę oraz Premiera Rady Ministrów Pana Mateusza Morawieckiego.

Zestawienie Cyklicznych wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Towarzystwo św. Franciszka Salezego:

Misterium Męki Pańskiej. Wznowione od 2014 r. Wydarzenie o charakterze kulturalno-religijnym. W okresie Wielkiego Postu, w Wielkim Tygodniu gromadzi ponad 6000 pielgrzymów i widzów.

Campo Bosco – coroczne spotkania młodych ludzi, którzy przyjeżdżają do Czerwińska, aby przez modlitwę, wykłady, spotkania z ciekawymi ludźmi, koncerty i zabawę rozwijać się i wyrastać na uczciwych obywateli i dobrych chrześcijan. Wydarzenie 4-dniowe, organizowane pod koniec sierpnia, co roku gromadzi ponad 500 młodych ludzi.

Provocatio – kwartalne, weekendowe spotkania kierowane do studentów i młodych ludzi, w formie konferencyjno-warsztatowej, poświęcone problematyce młodzieżowej, prowadzone przez zaproszonych gości. Każdorazowo około 30 uczestników.

Szkoła Animatora Oratorium – formacyjne spotkanie dedykowane młodzieży w wieku gimnazjalnym i licealnym 200 osób.

„*Śpiewowisko*” – wydarzenie kulturalno-patriotyczne z racji świąt państwowych, związane ze wspólnym śpiewaniem pieśni żołnierskich, połączone z programem słowno-muzycznym, około 150 uczestników.

Kurs lektorów i ceremoniarzy – spotkanie formacyjno-warsztatowe, czerwiec, 50 uczestników.

„*Kapituła Młodych*” – programacyjne spotkanie dla młodzieży z terenu Polski północno-wschodniej, styczeń, 80 uczestników.

Rekolekcje dla podopiecznych Salezjańskiego Ośrodka Wychowawczego z Różanegostoku, marzec, 100 uczestników.

Spotkania powakacyjne dla studentów związanych z Salezjańskim Ruchem ewangelizacyjnym, październik, 80 uczestników.

Dekanalne Dożynki, 15 sierpnia, 1200 uczestników.

Plener malarski „Droga Ikony”, sierpień, 50 uczestników.

Orszak Trzech Króli, 6 stycznia, 700 uczestników.

Diecezjalny festiwal kolęd i pastorałek dla chórów parafialnych, luty, 150 uczestników.

Działalność edukacyjno - kulturalną prowadzą także organizacje pozarządowe. Stowarzyszenie Nasz Czerwińsk nad Wisłą zajmuje się organizacją ogólnopolskiego wydarzenia pn. „Most Jagiełły – Czerwińskie spotkania z historią i kulturą średniowiecza”. Jest to edukacyjny piknik historyczny nawiązujący do przeprawy przez Wisłę wojsk Króla Władysława Jagiełły, w drodze pod Grunwald. W ramach pikniku organizowany jest średniowieczny obóz rycerski, jarmark dawnych rzemiosł wraz z praktycznymi warsztatami rzemieślniczymi, tor łuczniczy, pokaz kusznicy, wieczorne widowisko ognia i dźwięku oraz średniowieczne gry i zabawy plebejskie. W ramach wydarzenia organizowana jest także

średniowieczna parada ulicami Czerwińska nad Wisłą, symboliczne odtworzenie mostu łyżwowego na Wiśle, z wykorzystaniem tradycyjnych drewnianych łodzi oraz inscenizacja połączenia wojsk polskich i litewskich przed bitwą pod Grunwaldem w 1410 r.

OPIEKA ZDROWOTNA

Opieka zdrowotna prowadzona jest przez dwa podmioty: **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „VITAMED” oraz Przychodnię Podstawowej Opieki Zdrowotnej Grupy Zdrowie**. Przychodnie realizują bezpłatne świadczenia zdrowotne na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Zapewniają chorym pacjentom jak i osobom zdrowym, ciągły dostęp do świadczeń zdrowotnych w środowisku zamieszkania. W ramach swojej działalności prowadzą następujące poradnie: dziecięcą, ogólną, ginekologiczno-położniczą. Ponadto prowadzony jest punkt szczepień, gabinet zabiegowy, gabinet pielęgniarstwa środowiskowej i szkolnej. W PPOZ Grupy Zdrowie świadczone są ponadto usługi z zakresu USG. W budynku znajduje się także gabinet stomatologiczny, prowadzony przez podmiot niezwiązany z Grupą Zdrowie.

Od 2017 roku w Szkole Podstawowej w Czerwińsku nad Wisłą działa gabinet stomatologiczny, finansowany ze środków NFZ. Jest to jedyny szkolny gabinet stomatologiczny na terenie powiatu płońskiego i subregionu ciechanowskiego.

W Czerwińsku nad Wisłą zlokalizowane są ponadto dwie apteki, zapewniające stały dostęp do leków.

POMOC SPOŁECZNA

Zadania z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwińsku nad Wisłą, który ma swoją siedzibę przy budynku Urzędu Gminy w Czerwińsku nad Wisłą. Ośrodek zatrudnia 7 pracowników.

KULTURA FIZYCZNA I SPORT

Zadania z zakresu kultury fizycznej i sportu realizowane są na bazie ogólnodostępnej hali sportowej oraz boiska „ORLIK”, zlokalizowanych przy Szkole Podstawowej w Czerwińsku nad Wisłą. Zajęcia z zakresu kultury fizycznej i sportu prowadzone są

w ramach pozalekcyjnych zajęć SKS, organizowanych przez szkoły podstawowe funkcjonujące na terenie Gminy Czerwińsk nad Wisłą. W ramach aktywności fizycznej szkoły organizują także liczne wyjazdy na basen oraz konkursy z aktywności fizycznej i sportowej. Lokalne drużyny sportowe osiągają bardzo wysokie wyniki w organizowanych zawodach sportowych, zarówno na szczeblu międzygminnym, powiatowym czy wojewódzkim.

BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Ochroną bezpieczeństwa na terenie Gminy Czerwińsk nad Wisłą zajmuje się Posterunek Policji w Czerwińsku nad Wisłą, podlegający pod Komendę Powiatową Policji w Płońsku. W posterunku zatrudnionych jest 7 funkcjonariuszy zajmujących się prewencją i zabezpieczaniem porządku. Posterunek pracuje w systemie całodobowym. Pod koniec 2018 roku jednostka wyposażona została w nowy radiowóz.

Ochroną przeciwpożarową zajmują się Ochotnicze Straże Pożarne, działające w formie stowarzyszeń. Najstarsza jednostka OSP w Czerwińsku nad Wisłą założona została w 1902 roku. Do krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego przynależą dwie jednostki: OSP Czerwińsk nad Wisłą oraz OSP Raszewo Włociańskie.

Wykaz jednostek OSP działających na terenie Gminy Czerwińsk nad Wisłą:

1. OSP Czerwińsk nad Wisłą.

Jednostka posiada średni samochód ratowniczo – gaśniczy VOLVO FL, lekki samochód techniczny FORD TRANSIT oraz łódź ratunkową. W jednostce zrzeszonych jest 32 członków zwyczajnych, 1 członek honorowy, 2 członków wspierających. W 2018 roku jednostka uczestniczyła 109 zdarzeniach.

2. OSP Raszewo Włociańskie.

Jednostka posiada średni samochód ratowniczo – gaśniczy MAN 12/232, lekki samochód techniczny FORD TRANSIT. W jednostce zrzeszonych jest 25 członków zwyczajnych oraz 2 członków honorowych. W 2018 roku jednostka uczestniczyła w 71 zdarzeniach.

3. OSP Chociszewo

Jednostka posiada średni samochód ratowniczo – gaśniczy STAR – 244, średni samochód ratowniczo – gaśniczy STAR – 66 oraz lekki samochód do przewozu orkiestry dętej,

działającej przy jednostce. W jednostce zrzeszonych jest 10 członków zwyczajnych, 4 członków honorowych, 10 członków wspierających. Orkiestra dęta składa się z 20 strażaków. W 2018 roku jednostka uczestniczyła w 20 zdarzeniach.

4. OSP Stare Radzikowo.

Jednostka posiada ciężki samochód ratowniczo – gaśniczy JELCZ oraz samochód terenowy JEEP. W jednostce zrzeszonych jest 18 członków zwyczajnych. W 2018 roku jednostka uczestniczyła w 19 zdarzeniach.

Członkowie OSP z terenu Gminy Czerwińsk nad Wisłą posiadają przeszkolenie z ratownictwa medycznego oraz aktualne badania lekarskie, umożliwiające niesienie pomocy.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie Gminy Czerwińsk nad Wisłą istnieją także inne organizacje pozarządowe, działające na rzecz społeczności lokalnej oraz rozwoju Gminy Czerwińsk nad Wisłą. Do najprężniej działających organizacji pozarządowych należą:

1. Stowarzyszenie Oratorium im. Jana Pawła II, z siedzibą w Czerwińsku nad Wisłą.
2. Stowarzyszenie Na Rzecz Wychowania, Rozwoju i Promocji Inicjatyw Dzieci i Młodzieży Ośrodka EMAUS, z siedzibą w Czerwińsku nad Wisłą.
3. Fundacja Rozwoju Czerwińska nad Wisłą, z siedzibą w Czerwińsku nad Wisłą.
4. Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Czerwińsk nad Wisłą, z siedzibą w Czerwińsku nad Wisłą.
5. Fundacja Rozwoju Czerwińska nad Wisłą, z siedzibą w Czerwińsku nad Wisłą.
6. Stowarzyszenie „Razem dla Wsi”, z siedzibą w Goławinie.
7. Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Radzikowo Nowe i okolic, z siedzibą w Nowym Radzikowie.
8. Stowarzyszenie Nasz Czerwińsk nad Wisłą, z siedzibą w Czerwińsku nad Wisłą.
9. Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej SALOS „Wiślanie”, z siedzibą w Czerwińsku nad Wisłą.

PODMIOTY I INSTYTUCJE O CHARAKTERZE PONADLOKALNYM ORAZ MIASTOTWÓRCZYM

Czerwińsk nad Wisłą jest głównym ośrodkiem o charakterze administracyjnym, usługowym, handlowym oraz kulturotwórczym. Miejscowość ma duże znaczenie dla rozwoju Gminy, gdyż pełni funkcję centro twórczą. Na terenie miejscowości mają swoją siedzibę liczne instytucje oraz podmioty gospodarcze. W miejscowości znajduje się Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Biblioteka Publiczna, Szkoła Podstawowa im. Władysława Jagiełły w Czerwińsku nad Wisłą, Zespół Szkół im. Królowej Jadwigi w Czerwińsku nad Wisłą (szkoła średnia), Posterunek Policji, Ochotnicza Straż Pożarna, Urząd Pocztowy, banki (Vistula Bank Spółdzielczy, Bank Spółdzielczy w Iłowie oddział w Czerwińsku nad Wisłą), dwa ośrodki zdrowia, dwie apteki, dwa sklepy wielko powierzchniowe (Dino, Lewiatan), pięć mniejszych sklepów spożywczych, dwie kwaciarnie, trzy sklepy o charakterze rolniczo – ogrodniczym, sklep odzieżowy, dwa sklepy z częściami samochodowymi, sklep z akcesoriami gospodarstwa domowego, lodziarnia, piekarnia, dwie stacje paliw, myjnia samochodowa, studio fotograficzne, restauracja/zajazd, sala weselna, pięć zakładów fryzjerskich, rzeźnia eksportowa oraz Dom Pielgrzyma, stanowiący zaplecze noclegowe miejscowości. W miejscowości znajdują się ponadto biura ubezpieczeniowe, rachunkowe oraz ośrodek szkolenia kierowców.

Poza wymienionymi podmiotami i instytucjami ważną rolę w rozwoju miejscowości odgrywa także Towarzystwo Salezjańskie oraz Parafia Zwiastowania Najświętszej Maryi Pannie w Czerwińsku nad Wisłą. Instytucje usytuowane są w zabytkowym zespole kościelno – klasztornym, górującym nad czerwińską osadą wiślaną. Wraz z całym kompleksem historycznej, obfitującej w zabytki z XVIII i XIX wieku części miasta, Czerwińsk jest niewątpliwie „Kazimierzem nad Wisłą” mazowieckiej ziemi. Towarzystwo Salezjańskie i parafia czerwińska podejmują na różnych płaszczyznach wysiłek dotarcia do coraz szerszego grona nowych odbiorców, z promocją czerwińskiego wzgórze. Rokrocznie zespół opactwa odwiedza ponad 10 000 gości – turystów i pielgrzymów.

Kościół wraz z przyległym klaszturem otwarte są przez cały rok, bez ograniczeń. Kościół pełni przede wszystkim funkcje religijne, kultowe, niemniej odbywają się tutaj również wydarzenia kulturalne, naukowe i edukacyjne (sympozja i warsztaty). Kościół jest celem pielgrzymek, przybywających do cudownego wizerunku Matki Bożej Pocieszenia. Wraz z przyległym klaszturem, w którym mieści się Młodzieżowe Centrum Kultury, Duchowości i Edukacji – EMAUS, stanowi jedną z najważniejszych atrakcji turystycznych na

Mazowszu. Przez Czerwińsk przechodzą dwa ważne ogólnopolskie szlaki kulturowe: Szlak Romański i Szlak Grunwaldzki, oraz najważniejszy w całym regionie Szlak Książąt Mazowieckich.

Przez cały rok odbywają się tu różnego rodzaju zajęcia edukacyjne, wychowawcze, i kulturalne tj. spotkania historyczne, lekcje muzealne dla dzieci i młodzieży, zielone szkoły, koncerty, spektakle i plenery artystyczne. W klasztorze – nieobjętym klauzurą zakonną – rozlokowano ogólnodostępne miejsca noclegowe. Czerwińskie Opactwo jest prężnym ośrodkiem na tym obszarze, prowadzącym działalność animacyjną i kulturalną.

W założeniach klasztornych znajduje się unikatowe w skali Polski Muzeum Kardynała Augusta Hlonda, sale wykładowe, magazyn archiwaliów, magazyn zabytków ruchomych oraz bogata wystawa misyjna związana z działalnością Towarzystwa Salezjańskiego na innych kontynentach. Wstęp do kościoła i muzeów jest bezpłatny.

Opactwo w Czerwińsku było od zawsze „teritum quid” – wyrazistą metaforą narodowej i państwowej tradycji, od tożsamości lokalnej i regionalnej, i chce nadal czynnie sprawować tę funkcję jako miejsce promocji kultury i tradycji. W celu poprawienia oferty turystycznej obecnie rozbudowywane są ekspozycje wystawiennicze, czyniąc obiekt wzorcowym centrum wielopłaszczyznowego wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego. Salezjanie starają się o nadanie zespołowi kościelno – klasztornemu tytułu „Pomnika Historii”. Wniosek o nadanie tytułu został już złożony do odpowiednich instytucji.

Na przestrzeni kilkunastu lat w Czerwińsku nad Wisłą zrealizowano szereg inwestycji przyczyniających się do wzmocnienia miejskiego charakteru miejscowości. Do najważniejszych z nich zaliczyć należy:

1. Budowa i remont chodników w Czerwińsku nad Wisłą.
2. Rozbudowa i modernizacja Gminnego Zespołu Szkół w Czerwińsku nad Wisłą o halę sportową.
3. Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w Czerwińsku nad Wisłą.
4. Przebudowa i doposażenie targowiska w Czerwińsku nad Wisłą.
5. Remont i zagospodarowanie budynku na potrzeby utworzenia Posterunku Policji.
6. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy Placu Batorego w Czerwińsku nad Wisłą;
7. Asfaltowanie ulic: Klasztornej, Kościuszki, Królowej Jadwigi, Miejskiej, Cmentarnej, Piotra Dunina, Sieleckiej, Praga.
8. Poprawa efektywności energetycznej i podwyższenie standardu energetycznego budynku Urzędu Gminy.

9. Budowa promenady pomiędzy ul. Władysława Jagiełły a ul. Piotra Dunina.
10. Budowa placu zabaw/siłowni zewnętrznej przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Czerwińsku nad Wisłą.
11. Zakup pomostu pływającego wraz z jego montażem na rzece Wiśle.

W 2019 roku w Czerwińsku nad Wisłą planowane są do realizacji kolejne inwestycje. W ramach pozyskanej dotacji rządowej powstanie miejsce rekreacji wielopokoleniowej mieszkańców, w postaci Otwartej Strefy Aktywności. Ponadto wykonana zostanie przebudowa pomieszczeń Szkoły Podstawowej w Czerwińsku nad Wisłą, na potrzeby utworzenia nowoczesnego przedszkola. W skład przedszkola wejdzie korytarz, 6 sal z węzłami sanitarnymi, pomieszczenia magazynowe. W salach dla młodszych dzieci przewidziane będzie leżakowanie. W ramach projektu powstaną również pomieszczenie socjalne, pomieszczenie wydawania posiłków ze zmywalnią, WC dla niepełnosprawnych oraz szatnia dla dzieci.

Rada Gminy Czerwińsk nad Wisłą wyraża nadzieję, że przedstawione uzasadnienie uwzględniające przesłanki historyczne, kulturowe i społeczno-gospodarcze oraz aktualny stan infrastruktury technicznej miejscowości Czerwińsk nad Wisłą oraz jej rozwój urbanistyczny i gospodarczy, stanowić będzie ważny element w podjęciu pozytywnej decyzji.

Nadanie miejscowości Czerwińsk nad Wisłą rangi miasta, będzie wyrazem szacunku dla historii, mieszkańców oraz niespełna 500 – letniej tradycji miejskiej. Miejscowość utraciła prawa miejskie dekretem zaborcy, na fali represji i odwetu za aktywny udział mieszkańców w powstaniu styczniowym. Ówczesny Czerwińsk zdegradowany został do roli wsi, która nie mogła być nawet siedzibą gminy.

Mieszkańcy, którzy w konsultacjach tak licznie poparli inicjatywę, żywią głęboką nadzieję, że w 2019 roku – w 150 rocznicę utraty praw miejskich uchylone zostaną skutki prawne represyjnego dekretu carskiego, degradującego Czerwińsk nad Wisłą do rangi wsi.

Odzyskanie praw miejskich będzie docenieniem pozytywnych zmian jakie dokonały się wielkim wysiłkiem społeczności lokalnej, w zakresie modernizacji i rozbudowy miejscowości oraz niezwykle ważnym impulsem do jej dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Wobec przedstawionych wyżej faktów i okoliczności wniosek jest jak najbardziej zasadny.

Załączniki:

1. Uchwała Nr 38/V/2019 Rady Gminy Czerwińsk nad Wisłą z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie wystąpienia z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Czerwińsk nad Wisłą.

2. Uchwała Nr 27/IV/2019 Rady Gminy Czerwińsk nad Wisłą z dnia 25 stycznia 2019 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Czerwińsk nad Wisłą w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Czerwińsk nad Wisłą.
3. Zarządzenie Nr 8/2019 Wójta Gminy Czerwińsk nad Wisłą z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Czerwińsk nad Wisłą dotyczących wystąpienia z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Czerwińsk nad Wisłą.
4. Obwieszczenie Wójta Gminy Czerwińsk nad Wisłą z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Gminy Czerwińsk nad Wisłą dotyczących wniosku o nadanie statusu miasta miejscowości Czerwińsk nad Wisłą.
5. Podstawowe dane statystyczne dotyczące liczby ludności miejscowości Czerwińsk nad Wisłą.
6. Informacja dotycząca szacunkowych kosztów wprowadzenia proponowanej zmiany.
7. Protokół Podsumowujący spisany w dniu 01.03.2019 r. na okoliczność sporządzenia wyników konsultacji społecznych, trwających na terenie Gminy Czerwińsk nad Wisłą od 12.02.2019 r. do 28.02.2019 r. w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Czerwińsk nad Wisłą.
8. Zaświadczenie Starosty Płońskiego potwierdzające powierzchnię Gminy Czerwińsk nad Wisłą, z wyszczególnieniem obrębów ewidencyjnych.
9. Zaświadczenie Starosty Płońskiego potwierdzające powierzchnię obrębu ewidencyjnego Czerwińsk nad Wisłą, z wyszczególnieniem zestawienia gruntów.
10. Wypisy z wykazu działek ewidencyjnych.
11. Opinia Głównego Geodety Kraju potwierdzająca przebieg dotychczasowych granic Gminy Czerwińsk nad Wisłą z rejestrem granic i powierzchni jednostek zasadniczego podziału terytorialnego kraju.
12. Mapa topograficzna w skali 1 : 25 000 z zaznaczoną granicą Gminy Czerwińsk nad Wisłą oraz proponowaną granicą miasta Czerwińsk nad Wisłą.
13. Rys historyczny miejscowości Czerwińsk nad Wisłą.
14. Informacja o zabytkach architektonicznych, kulturowych i wyznaniowych miejscowości Czerwińsk nad Wisłą.
15. Informacja dotycząca struktury zatrudnienia w Gminie Czerwińsk nad Wisłą.
16. Strategia Rozwoju Gminy Czerwińsk nad Wisłą do 2020 roku.
17. Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Czerwińsk nad Wisłą na lata 2016-2020.

18. Wybrane publikacje o Czerwińsku nad Wisłą.
19. Informacja o przyczynach braku aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego, wymaganego zgodnie z § 2 ust. 2 pkt 6 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001 r. w sprawie postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 310).
20. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwińsk nad Wisłą.
21. Poparcie okolicznych samorządów: Gmina Naruszewo, Gmina Załuski, Miasto i Gmina Zakroczym, Miasto i Gmina Wyszogród, Starosty Powiatu Płońskiego.
22. Poparcie Związku Miast Polskich.
23. Dokumentacja potwierdzająca wcześniejsze starania społeczności lokalnej na rzecz odzyskania praw miejskich.
24. Dokumentacja fotograficzna.

Przewodniczący Rady Gminy
Czerwińsk nad Wisłą
Dariusz Stanisław Szurmak

UZASADNIENIE

Na sesji Rady Gminy w dniu 25 stycznia 2019 r. podjęta została uchwała Nr 27/IV/2019 w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Czerwińsk nad Wisłą w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Czerwińsk nad Wisłą.

Konsultacje przeprowadzone zostały w terminie od 12 do 28 lutego 2019 r.

Zbiorecze wyniki konsultacji wskazują na pozytywną opinię mieszkańców Gminy Czerwińsk nad Wisłą, w kwestii nadania statusu miasta miejscowości Czerwińsk nad Wisłą.

W nawiązaniu do powyższego podjęcie przedmiotowej uchwały jest jak najbardziej zasadne

Przewodniczący Rady Gminy Czerwińsk nad Wisłą

Dariusz Stanisław Szurmak